

comentaris literaris per Josep Palomero i José Miguel Segura



JOSÉ MIGUEL SEGURA

Geometría del desconcierto

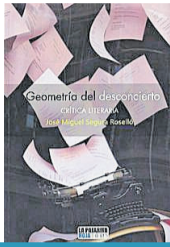
Editorial:

La Pajarita Roja

Castelló de la Plana,
2022

Pàgines 296

Crítica literària



Publicat i presentat en societat el mes d'octubre d'enguany en la llibreria Argot de Castelló, aquest títol tan enigmàtic com fantàstic, *Geometría del desconcierto*, de José Miguel Segura Roselló és un llibre poc comú, una *rara avis* sorgit de la intuïció de l'autor i del seu desig de donar forma de llibre a les ressenyes literàries publicades en les pàgines volanderes dels periòdics durant els últims 14 anys: «ies diu prompte! i de la convicció intrèpida, quasi heroica, de Carlos Tosca, un editor castellanenc que des del primer moment va creure en l'autor quasi més que ell mateix».

El volum que ens ocupa té dos parts clarament diferenciades. El germen del llibre és, pròpiament, la segona titulada «Cambios de piel», en què s'arreglen ni més ni menys que 275 ressenyes d'altres tantes novel·les que han anat apareixent en les prestatgeries de les llibreries durant els últims anys. Al costat d'obres d'autors coneguts i reconeguts pel públic, n'hi ha d'altres que responen al gust personal de qui fa la ressenya, a més de novetats editorials, novel·les sovint de gènere que s'han publicat fins a provocar un autèntic boom de paradigmes narratius com els de la novel·la històrica sovint història novel·lada, per a ser més exactes i la novel·la criminal.

Les ressenyes seleccionades en aquesta antologia s'han publicat en el suplement cultural *Quaderns* d'aquest mateix diari entre febrer de 2009 i febrer de 2022 i, encara

que la lectura continuada potser no resulta pràctica, tenen el valor de mostrar al lector una visió personal i àmplia del que s'ha publicat en espanyol durant els últims anys, a més de servir d'orientació de primera mà als hipotètics lectors sobre determinades novel·les i escriptors.

D'altra banda, en la primera part del llibre titulada «Materiales de derribo» es relaten als lectors de manera prou irònica, distanciada i plena de complicitats metalingüístiques, dos experiències viscudes per l'autor i proposades per l'editor després d'hores de converses entre ells dos sobre l'humà i el diví en matèria literària: d'una banda s'hi detalla l'experiència de l'autor com a crític literari en l'esmentat periòdic, on s'ha anat forjant una pràctica de crítica rigorosa, benèvola i motivadora en especial en el cas dels escriptors primerencs. D'altra banda, l'autor mostra diferents instantànies de la seua pròpia experiència com a lector des de la infància, quan des dels sis o set anys devorava tebeos durant uns estius inacabables a Eslida, fins que, ja adult, va participar com a membre del jurat de narrativa en els Premis Nacionals de la Crítica i, des de 2015, com a membre del jurat d'assaig en els Premis de la Crítica Valenciana, saltant així des de la infància fins a l'actualitat a través de seixanta anys en què la ficció, més literària més que cinematogràfica, l'ha acompanyat al llarg de la vida, especialment en aquells moments especials en què resulta necessària una realitat alternativa, un refugi on protegir-se dels sotacs i els embats quotidians.

Geometría del desconcierto és un homenatge personal de l'autor a la literatura, als llibres, eixos objectes imprescindibles i sempre amenaçats que ens permeten com deia Cervantes viure moments de bogeria per a no acabar completament bojós. Un llibre singular, poc habitual, anòmal i insòlit, que ens mostra una personalitat desconcertada pel que ha viscut, i agraïda per la descomunal quantitat de lectures i relectures que ha efectuat al llarg de mig segle, en una activitat pròpia d'un lector voraç, impenitent, perseverant i culte. **JP**

ARTUR PERUCHO

La llibertat és indivisible

Edició, introducció i

notes: **Josep**

Palomero

Editorial:

Institució Alfons el

Magnànim - IVEI

València, 2022



Gràcies a les publicacions de les obres d'Artur Perucho que ha editat Josep Palomero, hem recuperat la memòria d'aquest periodista valencià de la generació de la República, nascut a Borriana el 1902, que després de la guerra civil es va haver d'exiliar a Mèxic, on va morir el 1956.

A més de la seua novel·la *Ícar o la impotència* (1929) i del seu reportatge *Catalunya sota la dictadura* (1930), reeditats recentment, ara, en la col·lecció del Magnànim «Papers de premsa» que dirigeix Emili Piera, tenim a l'abast una antologia d'articles que Perucho va publicar en diversos mitjans, començant pel blasquista *El Pueblo*.

Col·laborà en *La Gaceta Literaria* i, havent-se traslladat a Barcelona, escrigué en *Taula de Lletres Valencianes*, *La Nostra Terra*, *La Nova Revista* i altres publicacions. El 1929 fou corresponsal a París del *Diario de Barcelona* i el 1930 fou lector d'espanyol a la Universitat de Marburg. Eixos dos anys va assistir al Congrés de Minories Nacionals de Ginebra, promogut per la Societat de Nacions. En proclamar-se la República, s'instal·là de nou a Madrid, on treballà en el Ministeri d'Economia Nacional i, més avant, en el d'Hisenda. Amplià les seues col·laboracions en diferents mitjans i de tota aquesta activitat va deixar constància en els seus articles, que són un reflex de les seues inquietuds i preocupacions en contra del règim

dinàstic i a favor de la política republicana, la qual defensava des d'una posició crítica, anticlerical, obrerista i esquerrana, molt compromès amb l'èxit parlamentari del projecte d'Estatut de Catalunya, al qual s'adherí amb convicció i entusiasme. En política exterior analitzà amb inquietud la deriva bel·licista de l'Alemanya nazi i advertí del perill que s'expandiria el feixisme que amenaçava Europa, com va passar.

A mesura que la República entrava en una fase crítica, Perucho s'afilià al PSUC i es traslladà a Barcelona l'estiu de 1936, on dirigí el setmanari *Mirador* i posteriorment *Treball*, el diari del partit comunista català. També treballà en *Film Popular*, una productora del PCE, i va col·laborar en diverses publicacions de l'òrbita comunista. Junt amb la seua esposa, la francesa Lucienne Gache, van traduir diverses monografies marxistes. Al final de la guerra civil arribà a París i a començaments d'abril va embarcar rumb a Mèxic, on es convertí en un periodista de referència. Allà va destacar en els camps que li eren propis: política internacional, temes culturals, crítica cinematogràfica, divulgació de la literatura i de la música i articles de circumstàncies.

L'antologia de 109 articles seleccionats s'han distribuït en cinc blocs temàtics, ordenats cronològicament. El primer bloc, titulat *Impressions, observacions, reflexions*, és un calaix de sastre en què s'han reunit textos de temàtica diversa. El segon, *València i Catalunya* conté nou articles dels molts en què va expressar el seu concepte de valencianisme i de catalanisme i, en definitiva, com entenien el nacionalisme. El tercer bloc, *Internacional*, consta d'articles en què va descriure el panorama europeu d'entreguerres i va vaticinar l'eclosió d'una pròxima guerra provocada pel feixisme amb la complença del capitalisme internacional. En el quart, *La República. Política espanyola*, s'han inclòs articles sobre la política espanyola de l'últim període de la dictadura i del seixenni republicà. L'últim bloc, *La guerra civil*, agrupa articles publicats en la premsa comunista durant eixos anys. **JMSR**

la ciutat dels dies Lluís Meseguer



El centenari de la bellesa

El programa de Nadal d'enguany, si no fora per tantes i tantes desgràcies en marxa, tal com va el món, arriba presidit també per la memòria del naixement d'**Ava Gardner**, al tardet de la nit de Nadal del 1922.

Atenent l'entusiasme de recordar-ho, eixe centenari actual de la bellesa es podria vincular amb el possible bimil·lenari de l'edat que poguera tenir Maria en la concepció de Jesús. O deixar-se dur cap a les ètiques efusions d'**Ernest Hemingway**, que va considerar la protagonista perduda del vell escriptor de *Les neus del Kilimandjaro* i de la cacera amorosa de *Mogambo*, com «l'animal més bell del

món», retenint la seua figura de manera ridícula, com a merament animal, ignorant-ne la seua condició humana. O contrastar el seu peatge pagat de bellesa realista, formalment exuberant i fotogènica

«**Amb raó, la mitològica i lluminosa 'star' s'estimà sempre de ser anomenada 'La comtessa descalça'**»

a qualsevol hora del dia, rebuda per un magnat de Hollywood amb un altre terrible dicteri: «no sap actuar ni parlar, però és enlluernadora». Amb raó, la mitològica i lluminosa *star* –ara evocant-la en temps de l'estel del Nadal– s'estimà sempre de ser anomenada *La comtessa descalça*, evocant no el seu rol de ballarina espanyola en eixa pel·lícula, sinó el seu record del *hobby* infantil preferit: les corre-disses, descalça, pels camps de tabac de son pare a la profunda Carolina del Nord.

Connexió hispànica

Però compartim, si de cas, la connexió hispànica de la ballarina, iniciada en plena tràgica desgràcia de la Dictadura de Franco, amb l'arribada casual a la Costa Brava, a rodar seqüències de *Pandora i l'hollandès errant*, on incorpora el Mediterrani

al seu currículum d'amants aprofitats o embadalits, començant pel company de rodatge: el torero català **Màrius Cabré**, autor posterior dels versos *Benicasim y tannkas*, publicats des del sanatori del Termalismo, on coincidí potser amb el poeta **Vicent Andrés Estellés**. Però la generositat de la comtessa descalça ballarina espanyola, compartí durant anys la resistència dels Estats Units a través del seu més gelós marit, entre altres, **Frank Sinatra** –que la cantà en la universal *I'm fool to want you*–, i l'Espanya de la suite 716 de l'hotel Intercontinental del Madrid franquista, representant per un altre gelós, el torero **Luis Miguel Dominguín**...

Brindem per les nits «terrenals» i «extravagants» de la *juerga*, brindant i patint amb Ava pel centenari de la bellesa, per quan s'apaga la llum i comença la pel·lícula, la tragèdia, la veritat, el que siga... ≡